

העם תרגיל ציני מדי

זהו ניצחון פירוס: הנאום שלא נאם ישפיע יותר מן הנאום שעשוי היה להינאם.

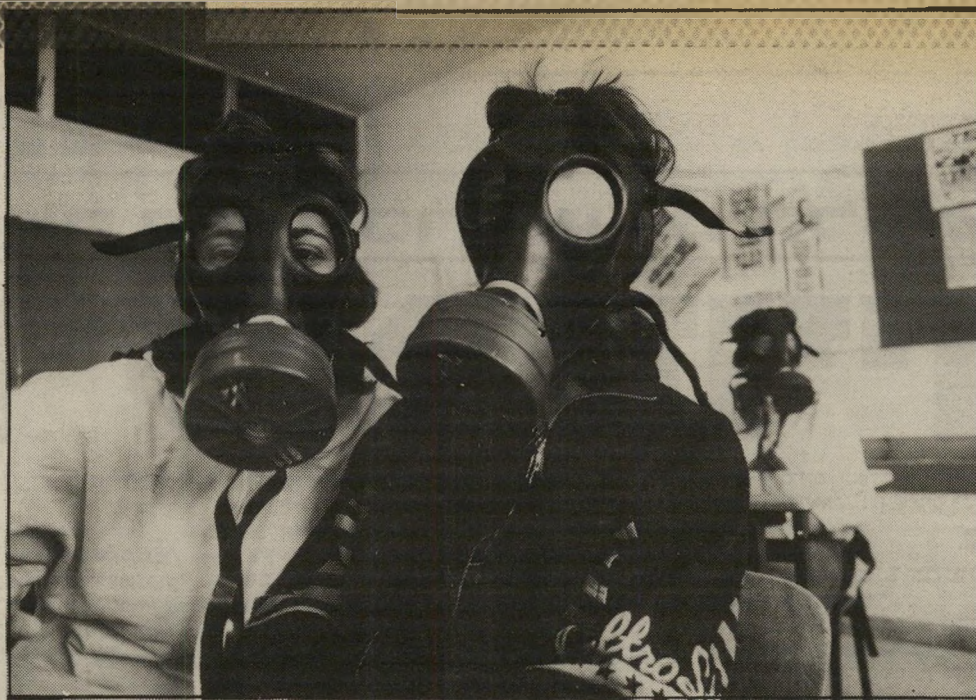
בירושלים חגגו הליכוד והמערך היו מאוחרים בדיעה אחת: איסור בואו של יאסר ערפאת לעצרת האו"ם הוא ניצחון גדול לישראל.

כמו ניצחונות רבים אחרים מסוג זה, עלול גם זה להתגלות כ"ניצחון פירוס" — ניצחוננו של המלך היווני שאמר בשעתו: "עוד ניצחון כזה — ואכדנו." כי מעשה אמריקאי זה גרם לעולם כולו להתייצב לצד אש"ף, והגביר עוד יותר את העניין העולמי בהצטרפות היריגון הפלסטיני.

דעתיהקהל ההגונה מבחינה עניינית, וזוהי החלטה טיפשית, שלא באה אלא למצוא חן בעיני היהודים. בעיני הממשלות המיוצגות באו"ם, זוהי פגיעה קשה בהסכם, שעל פיו הורקס מעשה האו"ם על ארמה אמריקאית. העולם הערבי נועם במיוחד. הדבר מאפשר למלך חוסיין להתייצב בראש המאבק למען זכויות אש"ף, ומעניק הודמנות דומה לחוסני מובארכ, המשתמש עתה בעניין הפלסטיני כדי להחזיר את מעמדהבכורה בעולם הערבי (ראה עמוד 11). סוריה, המתנגדת לקו של אש"ף, מבודדת עוד יותר. אך בעיקר פוגע הדבר בדעתיהקהל העולמית. אדם נורמלי אינו יכול להיבין מדוע אין נותנים למנהיג הפלסטיני ני הודמנות להסכים את עמדותיו בפני רום הבינלאומי המוקדש לשלום, בייחוד אחרי שאש"ף קיבל החלטות אשר רוב מדינות המערב העלו איתן על נס כ"צער קדימה", לכל הפחות. כך התיבטאה מרגש תאצ'ר, מנהיגה אנטיפלסטינית עיקבית.

זכותהדיבור לא נשללה מערפאת מפני שהוא בא להטיף למילחמה, אלא דווקא מפני שהוא בא להטיף לשלום. דעתיהקהל העולמית לא תקבל זאת. יתכן כי ג'ורג' שולץ, שריחוץ פושטיגל בסוף רדכו, שכח את אימרתו של מנהיג אמריקאי גדול, תומאס ג'פרסון, שאמר לפני קרוב ל-200 שנה: "שום מדינה אינה יכולה לנהל את מדיניותה תוך התעלמות מדעתיהקהל ההגונה בעולם."

"שילטון יהודי". מרוע עשה שולץ מה שעשה?

תרגיל אביב בבית-הספר תל"ם התרגיל הצליח, אך התלמידים היו מחים

שום ראש-ממשלה אינו אוהב קואליציה של רוב קטן, המורכבת משמונה מיפגעות, והתלוויה ברצונו הטוב ובשיפוטו של כל רסיס. מי יכול לשלוט כשהוא תלוי בעת-זבעונה-אחת במצביי הרוח של הרבי מלובאביץ' ורחבעם זאבי, הרב אליעזר שך ורפאל איתן, הרבי מגור וגאולה כהן?

נראה כי דווקא בשלום כזה אין ראשי המערך והליכוד מעוניינים.

יהי ערפאת נמנע מלהגיד בצורה מפרשת וחד-משמעית שפניו לשלום עם מדינת-ישראל, על בסיס של הכרה דרית, היה מפסיד נקודות יקרות. ואילו היה אומר בצורה חד-משמעית שאש"ף רוצה להקים מדינה פלסטינית לצד ישראל ותוך שלום עימה, היה השלום יוצא נשכר.

המעשלה מי רוצה מה הכל דיברו על טובת המדינה - ובעיני כל אחד היתה טובת המדינה זהה עם טובתו שלו.

הכל דיברו השבוע על טובת המדינה. והכל השבוע השבוע על טובת עצמי. כנאום להרכיב קואליציה, לא עמדה טובת המדינה בראש מעייניהם של הפוליטיקאים, וגם לא טובת מיפלגוריהם. היתה קיימת חפיפה מוחלטת בין דעתו של כל פוליטיקאי ובין מה שנרמז אה לו כטובתו האישית.

- צעירי רבין רצה בקואליציה רחבה. כל ראש-ממשלה מעדיף, מבחינת האגו שלו, מעמד של מנהיג כללי-לאומי על מעמד של מנהיג מיפלגתי.
- יצחק שמיר רצה בקואליציה רחבה. כל ראש-ממשלה מעדיף, מבחינת האגו שלו, מעמד של מנהיג כללי-לאומי על מעמד של מנהיג מיפלגתי.
- יצחק רבין רצה גם הוא כממ"שלה רחבה. לכאורה תמוה שפרס ורבין, היריבים הישנים, מעוניינים באותו הרב, אבל גם זה קורה. רבין יודע כי בממשלה כזאת יהיה הוא, כשריבני טחון, השר הבכיר של המערך. הוא מדדה לחלוטין עם התפקיד ומאמין באמת שכל מועמד אחר למעשה: משה ארנס) יהיה הרבה יותר גרוע.
- צעירי המערך רצו לדרת לאופוזיציה, כדי להוכיח שם את עצמם, וכדי להיפטר מן ההנהגה הקשישה, החוסמת את דרכם. יש להם זמן.
- הדתיים היו חלוקים בדעתם. אחרי ההתקף הראשון של תאוות-בצע, שגבל בשיגעון, החלו רבים מהם מהררים היריהור שני, שמא עלול המחנה הדתי לעורר על עצמו שינאה כה רבה ועזה, עד כי שכר ההישגים ייצא בהפסד.

הרבי מגור ורפאל איתן, הרבי מגור וגאולה כהן? חוץ מזה יודע שמיר כעת כי העברת התיקון לחוק "מיהו יהודי" תביא למי הפכה גדולה ביחסים שבין ישראל וישראל הפלסטינים, והוא נתע מכך.

● צעירי רבין רצה בקואליציה רחבה. שבה יהיה קשה למנוע ממנו תיק מרכזי — קרוב-לוודאי תיק-החוק. רבים מראשי חרות דווקא מאמינים כי כהונתו זו תעזור למתן את שרון ותעלה אותו על דרך חדשה. אך בניגוד לרויד לוי, ששרף את דרך-ההגנה שלו למישרדה-השיכון, שרון לא ויתר גם על מישורו הנוכחית. בניגוד לרושם שהוא מעורר, הוא אדם זוהר.

● שימיעון פרס רצה באופן נוראש בממשלה רחבה, ביודעו כי לא יוכל להמשיך ולהחזיק ברסן השילטון המיפגתי באופוזיציה. כמעט בטוח כי במיקרה כזה היתה מבוטלת להונתו כיו"ר-המיפלגה. יצחק רבין יהיה האיש הדומיננטי במשך זמן-מה, ואחרי-כך תתגבש בהדרגה הנהגה קולקטיבית חדשה.

אולם פרס אינו יכול להרשות לעצמו להשפיל את עצמו בגלוי. לכן לא יכול היה לוותר על המינוח: תיקי החוק או תיקי-האוצר, כלי הגבלות משפילות. שמיר היה צריך להחליט אם הוא מוכן לשלם מחיר כזה, חרף זעמו על פרס.

● יצחק רבין רצה גם הוא כממ"שלה רחבה. לכאורה תמוה שפרס ורבין, היריבים הישנים, מעוניינים באותו הרב, אבל גם זה קורה. רבין יודע כי בממשלה כזאת יהיה הוא, כשריבני טחון, השר הבכיר של המערך. הוא מדדה לחלוטין עם התפקיד ומאמין באמת שכל מועמד אחר למעשה: משה ארנס) יהיה הרבה יותר גרוע.

● צעירי המערך רצו לדרת לאופוזיציה, כדי להוכיח שם את עצמם, וכדי להיפטר מן ההנהגה הקשישה, החוסמת את דרכם. יש להם זמן. ● הדתיים היו חלוקים בדעתם. אחרי ההתקף הראשון של תאוות-בצע, שגבל בשיגעון, החלו רבים מהם מהררים היריהור שני, שמא עלול המחנה הדתי לעורר על עצמו שינאה כה רבה ועזה, עד כי שכר ההישגים ייצא בהפסד.

היורתי-חכמים נזכרו שהמקום הטוב

הוא המקום כאמצע, בין שני שותפים גדולים. אמנם יזכו בממשלה כזאת בפחות כסאות, אך גם בה ישיגו את אשר יקר להם מכל: כסף.

● המסדר"ל חוששת כי בממשלה צרה יהיה לחרדים מישקל-יעורף, וכי טופו של דבר זה יחסל סופית את המחנה הדתי-לאומי. ואילו כמה מן הרבנים היותר-מפוכחים החלו זועמים על הרבי מלובאביץ', המבקש להשתלט על הכל מברוקלין.

כאשר הסכים יצחק שמיר להיפגש אישית עם פרס ורבין, החלו כפות-המאזניים נוטות לאטי-לאט לטובת ממ"שלה רחבה.

ביטחון תרגיל שכזה

חבל על הזמן. אמרה המנהלת. זה במילא לא רציני.

שרה ליבוביץ

"כולם יהיו מאוד מרוצים ויגידו שהתרגיל היה מוצלח ויעיל, יעשו לעצמם מסג' של שביעות-רצון. אבל אותי זה משעמם, אפילו מצחיק", אומר רודי רוזן, איש הג"א, מפקד-נפה.

ביום החמישי נערך תרגיל אב"כ (אטומי-ביולוגי-כימי) ב-36 בתריספר תיכוניים ככל רחבי הארץ. התרגיל כלל ירידה למיקלטים וחבישת מסכות אב"כ.

בית-הספר חנ"ם בגבעתיים, רבע שעה לפני אזעקת התרגיל. בחצר הגדולה תחשת הג. 10 חיילי הג"א, ראשי העירייה ופמלייתו, מורים ותלמידים, מחכים לאזעקה.

רודי רוזן צחק. "זו הצגה ואני לא אוהב הצגות. בתדרוך שקדם לתרגיל לא השתתפתי. כדי שתרגיל כזה יהיה קרוב למציאות, צריך לערוך אותו בפתאומיות. פשוט להיכנס לכיתה, להכריז על התקפת-גזאים ולראות מה קורה."

גם התלמידים צוחקים. הם רואים בתרגיל משחק משעשע. כן, זה ידוע. תלמידי-תיכון מתייחסים לעניין בקי-לוטר-ראש, אומרים אנשי-הג"א, תלמידי בית-הספר היסודיים, לעומת זאת, מתייחסים לתרגילים כאלה ברצינות.

אחת לשנה נערך תרגיל אב"כ בבית-הספר. בשנה שעברה התאמנו תלמידי בית-הספר היסודיים בחבישת מסכות. השנה — התיכוניים תלמידי סוריים, לשם השוואה, מתאמנים אחת לשבוע בחבישת מסכות-גזאז.

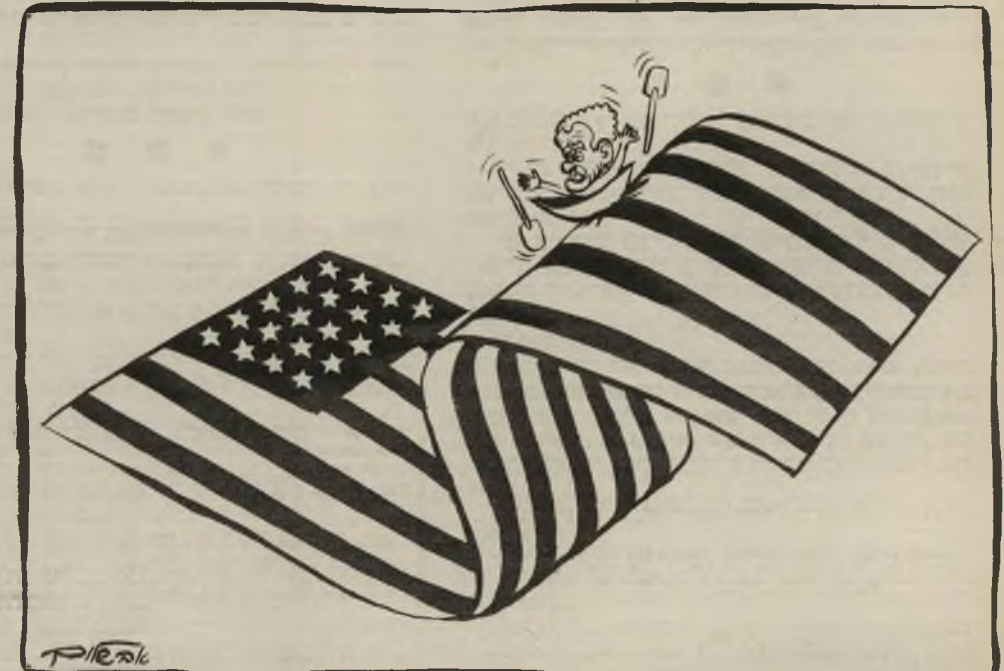
בעוד התלמידים משתעשעים במסיכות-הגזאז בחצר הגדולה, מתנהל בחדר-המנהלת ויכוח עז. רוזן מבקש מראש-העיר, יצחק ירון, כי יקצה לו מחסן קטן סמוך לבית-הספר, לאכסון מסכות. כך יקבלו התלמידים, בעת הצורך, את מסכות-הגזאז בקירובת בית-ספרם, במהירות, ולא ייאלצו לעמוד בתור הארוך שישתרך בפתחי-תחנות-החלוקה.

ירון מתנגד. "איי-אפשר. אינני יכול לשנות את מדיניות-החלוקה כולה. מיד יתקוממו עלי הוריהם של תלמידים נוספים, ובעיר תשתר מהומה גדולה." רוזן עוזב את החדר בכעס. "אני מדבר איתו על סכנת-חיים, והוא משחק איתי בפוליטיקה!"

ב-10 חצי נשמעת אזעקה. זוהי את-ראה המודיעה על תחילתו של מצב-חירום משמעותי: עדיין לא הופעל נשקהגזאז, אולם בקרוב נותקף.

אלא שקולה של האזעקה חלש כל-כך, רפה, עד שאיש מהנמצאים בתוך בית-הספר אינו שומע אותה. מורה העיר מרת בחצר היא שקוראת לתלמידים לדרת למיקלט.

התלמידים המושעשים יורדים למיקלט. 600 תלמידים בשני מיקלטים צפופים, מחניקים. וכאן המצב טוב. ברמת-גן המיקלטים כל-כך מסריחים (המטחן בעמוד 10)

מיהו יהודי?